

πίστη

πίστη, η, ουσ. [*<αρχ. πίστις*], η πίστη. **1.** η εμπιστοσύνη: «απ' τη μέρα που σε γνώρισα, μου λες συνέχεια ψέματα, με ποια πίστη, λοιπόν, θέλεις να σου συμπεριφερθώ!». **2.** η εμπορική αξιοπιστία: «πρόσεχέ τον, γιατί δεν έχει καθόλου πίστη στην αγορά». **3.** η προσωπική άποψη, ο υποκειμενικός τρόπος αντίληψης και ερμηνείας των πραγμάτων, ιδίως για περιπτώσεις αμετακίνητης γνώμης: «αν αυτή είναι η πίστη σου, δεν μπορώ να στην αλλάξω». (Ακολουθούν 31 φρ.).

- *αλλάζω πίστη ή αλλάζω την πίστη μου*, αλλαξοπιστώ: «δεν αλλάζω την πίστη μου για όλα τα καλά του κόσμου». (Λαϊκό τραγούδι: *έτσι μου 'ρχεται την πίστη μου ν' αλλάξω, να μπω στο χαρέμι να σ' αρπάξω, άι χανουμάκι σκερτσόζικο*)

- *γαμώ την πίστη μου!* έκφραση αγανακτισμένου ή εκνευρισμένου ανθρώπου: «γαμώ την πίστη μου, όλα τα στραβά σε μένα θα τύχουν». Συνήθως η φρ. κλείνει πάλι με το *γαμώ*. Για συνών. βλ. φρ. *γαμώ τα καντήλια μου!* λ. *γαμώ*.

- *γαμώ την πίστη σου!* ή *σου γαμώ την πίστη!* **α.** επιθετική έκφραση εναντίον κάποιου που είναι ενοχλητικός, που μας δημιουργεί προβλήματα: «έλα δω ρε, γαμώ την πίστη σου, γιατί ασχολείσαι συνεχώς μαζί μου! || σου γαμώ την πίστη αν ξαναπιάσεις στο στόμα σου τ' όνομά μου!». **β.** εκστομίζεται και ως βρισιά. Η φρ. πιο αραιά από ό,τι η αμέσως πιο πάνω, κλείνει πάλι με το *γαμώ*. Για συνών. βλ. φρ. *γαμώ τα καντήλια σου!* ή *σου γαμώ τα καντήλια!* λ. *γαμώ*.

- *δε δίνω πίστη (ενν. σε κάποιον ή στα λόγια κάποιου)*, δεν του πιστεύω, δεν πιστεύω: «στο 'χω πει χίλιες φορές πως δε δίνω πίστη σε κανέναν || δε δίνω πίστη σ' αυτά που μου λέει, γιατί είναι γνωστός ψεύτης».

- *δεν έχει ούτε πίστη ούτε νόμο*, στερείται κάθε ηθικής αρχής: «μαζί του να 'χεις τα μάτια σου τέσσερα, γιατί αυτός ο άνθρωπος δεν έχει ούτε πίστη ούτε νόμο».

- *δεν έχει πίστη*, **α.** είναι κακόπιστος, δόλιος: «πρόσεχε τον τύπο με τον οποίο κάνεις παρέα, γιατί δεν έχει πίστη και υπάρχει φόβος να σε μπλέξει». **β.** είναι αφερέγγυος, είναι κακοπληρωτής: «μη του δώσεις ούτε ένα ευρώ με πίστωση, γιατί δεν έχει πίστη». **γ.** δεν πιστεύει σε καμιά ανώτερη θεϊκή δύναμη, είναι άθεος: «αφού δεν έχει πίστη, γιατί να πάει στην εκκλησία;». **δ.** δεν έχει εμπιστοσύνη στις δυνάμεις του, απογοητεύεται εύκολα: «δεν έχει πίστη ο άνθρωπος και με την παραμικρή δυσκολία που του τυχαίνει τα παρατάει όλα στη μέση».

- *δίνω πίστη (ενν. σε κάποιον ή στα λόγια κάποιου)*, πιστεύω, τον πιστεύω: «δίνω πίστη σ' αυτόν τον άνθρωπο, γιατί ξέρω καλά το χαρακτήρα του || δίνω πίστη σ' αυτά που μου λέει, γιατί είναι φιλαλήθης».

- *δίνω πίστη στα λόγια του*, πιστεύω σε αυτά που μου λέει: «ξέρω ότι είναι έντιμος άνθρωπος, γι' αυτό δίνω πίστη στα λόγια του».

- *ε μα την πίστη μου!* έκφραση αγανάκτησης ή δυσφορίας: «ε μα την πίστη μου, πάψε να λες ανοησίες!». Συνών. *ε μα την αλήθεια!* / *ε μα το Θεό!* / *ε μα το ναι!* / *ε μα τον άγιο(!)*.

- *είναι άνθρωπος κακής πίστης*, πρόκειται για κακόπιστο άνθρωπο: «ό,τι και να του πεις σε κοιτά καχύποπτα, γιατί είναι άνθρωπος κακής πίστης».

- *είναι άνθρωπος καλής πίστης*, πρόκειται για καλόπιστο άνθρωπο: «είναι καλόπιστος άνθρωπος και πιστεύει αμέσως ό,τι κι αν του πεις».

- *η πίστη μετακινεί βουνά*, με τη δύναμη της πίστης μπορεί κανείς να πετύχει το ακατόρθωτο: «όσο δύσκολη κι αν είναι η δουλειά πίστευε εσύ πως θα τη φέρεις σε πέρας, γιατί η πίστη μετακινεί βουνά».

- *κακή πίστη*, **α.** η αφερέγγυότητα, η κακοπιστία, η δολιότητα: «η κακή πίστη δεν πρέπει να υπάρχει σ' ένα υγιές εμπόριο». **β.** η αρνητική στάση απέναντι σε κάποιο γεγονός ή σε κάποια θέση, η εκ των προτέρων απόρριψή του:

«αυτή η κακή πίστη που έχεις δε σ' αφήνει να δεις πιο καθαρά τα πράγματα»·

- *κακή τη πίστει*, με δολιότητα, με κακοπιστία ή δυσπιστία: «απ' τη στιγμή που με αντιμετωπίζεις κακή τη πίστει, δε θα μπορέσουμε να συνεργαστούμε»·

- *καλή πίστη*, **α.** η ειλικρίνεια, η φερεγγυότητα: «μόνο με καλή πίστη μπορεί κανείς να προκόψει στο εμπόριο». **β.** ο θετικός τρόπος αντίληψης και ερμηνείας των πραγμάτων: «αφού λείπει η καλή πίστη μεταξύ σας, ό,τι και να κάνεις, θα το παίρνει στραβά»·

- *καλή τη πίστει*, **α.** με ειλικρίνεια, με φερεγγυότητα: «πρέπει να καθίσουμε να κουβεντιάσουμε καλή τη πίστει || του δάνεισα ένα ποσό καλή τη πίστει»·

- *μα την πίστη μου!* όρκος για να γίνουμε πιστευτοί σε αυτά που λέμε σε κάποιον: «μα την πίστη μου, ακριβώς έτσι έγιναν τα πράγματα!». Πολλές φορές, η φρ. κλείνει με το σου λέω. **β.** έκφραση που δηλώνει διαμαρτυρία, δυσφορία ή έκπληξη για κάτι: «μα την πίστη μου, ην κάνεις θόρυβο, όταν κοιμάμαι! || μα την πίστη μου, γίνονται ακόμη τέτοια πράγματα!»·

- *με κακή πίστη*, βλ. φρ. *κακή τη πίστει*·

- *με καλή πίστη*, βλ. φρ. *καλή τη πίστει*·

- *με πίστη*, με εμμονή σε αυτό που κάνει κάποιος, με αγωνιστικότητα: «αγωνίζεται με πίστη για τα δημοκρατικά ιδεώδη»·

- *μου βγαίνει η πίστη*, βασανίζομαι, ταλαιπωρούμαι, τυραννιέμαι: «μου βγαίνει η πίστη κάθε μέρα, για να μπορέσω να τα φέρω βόλτα». Συνών. *μου βγαίνει η Παναγία / μου βγαίνει η ψυχή / μου βγαίνει ο Θεός / μου βγαίνει ο κώλος / μου βγαίνει ο πάτος / μου βγαίνει ο Χριστός / μου βγαίνει το λάδι*·

- *μου βγαίνει η πίστη ανάποδα*, καταβασανίζομαι, καταταλαιπωρούμαι, κατατυραννιέμαι: «έχω τόσα πολλά χρέη, που κάθε μέρα μου βγαίνει η πίστη ανάποδα, για να τα καλύψω». Συνών. *μου βγαίνει η Παναγία ανάποδα / μου βγαίνει η ψυχή ανάποδα / μου βγαίνει η ψυχή απ' το στόμα / μου βγαίνει ο Θεός ανάποδα / μου βγαίνει ο κώλος απ' έξω (απ' όξω) / μου βγαίνει ο πάτος απ' έξω (απ' όξω) / μου βγαίνει ο Χριστός ανάποδα*·

- *πήγε υπέρ πίστεως και πατρίδος*, **α.** (ειρωνικά για πρόσωπα) σκοτώθηκε άδικα: «έτρεχε σαν τρελός με τ' αυτοκίνητό του, ώσπου μια μέρα πήγε υπέρ πίστεως και πατρίδος». **β.** (για αντικείμενα) χάθηκε ή κλάπηκε και δεν υπάρχει περίπτωση να ξαναβρεθεί: «άφησα για λίγο τον αναπτήρα μου πάνω στο τραπέζι και πήγε υπέρ πίστεως και πατρίδος». **γ.** (για μηχανήματα) καταστράφηκε εντελώς, αχρηστεύτηκε: «έφαγε τέτοια τράκα τ' αυτοκίνητό μου, που πήγε υπέρ πίστεως και πατρίδος»·

- *στην πίστη σου!* δηλώνει παράκληση ή προτάσσεται παρακλητικής έκφρασης: «στην πίστη σου, κάνε λίγη ησυχία ν' ακούσω τι λέει ο άνθρωπος! || στην πίστη σου, βοήθησέ με να ξεπεράσω αυτή τη δυσκολία!». (Λαϊκό τραγούδι: *Μεμέτη μου, στην πίστη σου πάρε και μένα σπίτι σου*)·

- *συζυγική πίστη*, η αμοιβαία υποχρέωση των συζύγων να μην πέσουν στο παράπτωμα της μοιχείας: «η οικογένεια στηρίζεται πάνω στη συζυγική πίστη»·

- *του αλλάζω την πίστη*, βλ. φρ. *του βγάζω την πίστη*·

- *του αλλάζω την πίστη στη δουλειά*, βλ. λ. [δουλειά](#)·

- *του βγάζω την πίστη*, τον βασανίζω, τον ταλαιπωρώ, τον τυραννώ: «του βγάλα την πίστη μέχρι να του δώσω πίσω τα δανεικά». Συνών. *του βγάζω την Παναγία / του βγάζω την ψυχή / του βγάζω το Θεό / του βγάζω το λάδι / του βγάζω το Χριστό*·

- *του βγάζω την πίστη ανάποδα*, τον καταβασανίζω, τον καταταλαιπωρώ, τον κατατυραννώ: «αν πέσει στα χέρια

μου, θα του βγάλω την πίστη ανάποδα». Συνών. του βγάζω την Παναγία ανάποδα / του βγάζω την ψυχή ανάποδα / του βγάζω την ψυχή απ' το στόμα / του βγάζω το Θεό ανάποδα / του βγάζω το Χριστό ανάποδα / του βγάζω τον κώλο απ' έξω (απ' όξω) / του βγάζω τον πάτο απ' έξω (απ' όξω).

- του βγάζω την πίστη στη δουλειά, βλ. λ. [δουλειά](#).

- του γαμώ την πίστη, **α.** τον καταξεφτιλίζω, τον καταντροπιάζω: «τον έπιασε μπροστά στον κόσμο και του γάμησε την πίστη». **β.** τον τιμωρώ σκληρά, τον δέρνω άγρια και, κατ' επέκταση, τον κατανικώ: «επειδή ενοχλούσε γέρο άνθρωπο, τον έπιασε μπροστά στον κόσμο και του γάμησε την πίστη || τον έπιασε στα χέρια του και του γάμησε την πίστη». **γ.** εκστομίζεται και ως βρισιά. Για συνών. βλ. φρ. του γαμώ τα καντήλια, λ. γαμώ.

- του γαμώ την πίστη στη δουλειά, βλ. λ. [δουλειά](#).

Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας